

KARTA PRACY · L1

Świat naczyń połączonych

Dział VII · wymaganie P1 · „Jak my wpływamy na świat i jak świat wpływa na nas?”

WARIANT: Z RUSZTOWANIEM

Imię i nazwisko: Klasa: Data:

Słowniczek

- **Zależność globalna** — powiązanie Polski z innymi krajami (gospodarcze, energetyczne, ludzkie, w produkcji).
- **Import / eksport** — import = kupujemy z zagranicy; eksport = sprzedajemy za granicę.
- **Łańcuch dostaw** — droga produktu od surowca, przez fabrykę, do sklepu.
- **Glokalność** — „globalne w moim życiu” — jak wielka sprawa dotyka mnie i mojej okolicy.
- **Odpowiedzialna konsumpcja** — wybory zakupowe, które ograniczają szkody dla ludzi i środowiska.

Przykład wypełnienia (Stacja 1 — Handel)

Rodzaj zależności: handlowa (kupujemy i sprzedajemy za granicą).**Przyczyna:** bliskość i członkostwo w UE — najwięcej wymiany z Niemcami.**Skutek:** gdy gospodarka Niemiec zwalnia, polski eksport też odczuwa spadek.**U mnie w życiu:** wiele produktów w sklepie pochodzi z importu — moje zakupy to część handlu.

Stacja 1 · Handel — od kogo kupujemy i komu sprzedajemy

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Eksport Polski (2025): Niemcy **27%**, Czechy 6,2%, Francja 6,1%; do UE 75,2%. *(dane 2025/2026)*
- Import Polski (2025): Niemcy **19%**, Chiny **15,8%**, USA 4,8%. *(dane 2025/2026)*
- Bilans 2025: deficyt -21,4 mld zł (w 2024 nadwyżka). *(GUS, 2025)*

Uzupełnij zdanie:

Polska najwięcej eksportuje do (.....%), a najwięcej importuje z i

Pytania pomocnicze: Do którego kraju Polska eksportuje najwięcej? Skąd najwięcej importuje? Co się zmienia w bilansie?

Skutek + „u mnie w życiu”:

Stacja 2 · Energia — skąd bierzemy prąd i paliwo

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Zależność importowa energetyczna: **29% (2014) → 45% (2023)**. *(dane 2025/2026)*
- Ropa: ~98% importu; gaz: 82%; rosyjski gaz i węgiel wyeliminowane do końca 2024. Koszt importu surowców 2025: 104 mld zł.
- OZE w energii elektrycznej (2025): **31,4% (54,75 TWh)**; węgiel 52,2% (z 56,2% w 2024). *(Forum Energii) (dane 2025/2026)*

Uzupełnij zdanie:

Zależność importowa energii wzrosła z% (2014) do% (2023); udział OZE to%.

Pytania pomocnicze: Czy zależność od importu energii rośnie, czy maleje? Co robi udział OZE? Skąd Polska bierze ropę i gaz?

Skutek + „u mnie w życiu”:

Stacja 3 · Ludzie i praca — zależności w obie strony

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Cudzoziemcy w Polsce (koniec 2025): **~2,3 mln (~6% mieszkańców)**, Ukraińcy 73% (~1,68 mln).
Pracujący: 1 141,1 tys. (XII 2025, +7,2% r/r). *(dane 2025/2026)*
- Emigracja Polaków (koniec 2024): **~1,499 mln** (UK 415 tys., Niemcy 407 tys.). *(GUS)*
- Uchodźcy z Ukrainy: ok. 2,7% PKB Polski (2024). *(GUS / UNHCR / Deloitte) (dane 2025/2026)*

Uzupełnij zdanie:

Do Polski przyjeżdżają głównie, a Polacy najczęściej emigrują do i

Pytania pomocnicze: Kto przyjeżdża do Polski, a kto wyjeżdża? W którą stronę działa ta zależność? Jaki jest wpływ na gospodarkę?

Skutek + „u mnie w życiu”:

Stacja 4 · Łańcuch dostaw — kto płaci prawdziwą cenę

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Kakao: Wybrzeże Kości Słoniowej **~45%** globalnej podaży. Rolnik: ~37% płacy godnej (0,78 USD/dzień wobec 2,51 USD). Praca dzieci: >1,56 mln (WKS + Ghana). *(Fairtrade International)*
- Kobalt (smartfon): DR Kongo **>70%** produkcji; ~35–40 tys. dzieci; ~1–2 USD/dzień. *(raporty NGO)*
- Odpowiedź: odpowiedzialna konsumpcja (SDG 12) — certyfikaty, ograniczanie marnotrawstwa.

Uzupełnij zdanie:

Rolnik uprawiający kakao dostaje ok.% płacy godnej; kobalt w >70% pochodzi z

Pytania pomocnicze: Skąd pochodzi surowiec (kakao, kobalt)? Ile dostaje rolnik/górnik? Jak można kupować odpowiedzialniej?

Skutek + „u mnie w życiu”:

Mapa zależności — uzupełnij

Wpisz po jednym przykładzie do każdego wymiaru. Możesz skorzystać z danych ze stacji.

	HANDEL wpisz 1 przykład	
ŁAŃCUCH DOSTAW wpisz 1 przykład	POLSKA	ENERGIA wpisz 1 przykład
	LUDZIE I PRACA wpisz 1 przykład	

Wyjściówka

Dokończ zdania:

Najbardziej zaskoczyła mnie zależność, bo

Jedna liczba, którą chcę zweryfikować, to — sprawdzę ją w:

[QR] Źródła danych do samodzielnej weryfikacji — zeskanuj kod (do wstawienia).